

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – S. Lazari

Instanța de apel: CA Chișinău –L. Popova, A. Panov, M. Moraru

D E C I Z I E

08 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

În componență:
Președintele completului

judecător,
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Tamara Chișca-Doneva, Dumitru Mardari,
Elena Covalenco, Maria Ghervas,

examinînd cererea de recurs depusă de către Banca Comercială ”Investprivatbank” Societate pe Acțiuni în proces de lichidare în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Banca Comercială ”Investprivatbank” Societate pe Acțiuni în proces de lichidare împotriva lui Ivan Chirpalov privind încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2014, prin care s-a respins cererea de apel înaintată de către BC ”Investprivatbank” SA în proces de lichidare și s-a menținut fără modificări hotărîrea judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2013, prin care acțiunea a fost respinsă,

C O N S T A T Ă:

La 20 februarie 2013 lichidatorul BC ”Investprivatbank” SA în proces de lichidare s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Chirpalov privind rambursarea creditului și a plăților aferente.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că prin contractul de credit nr. 04-PF-07 din 17 ianuarie 2007 și acordurile adiționale nr.2 din 24 septembrie 2007, nr.3 din 30 iunie 2008, nr.4 din 15 august 2008 și nr.5 din 30 octombrie 2008 la contractul de credit BC ”Investprivatbank” SA a acordat lui Ivan Chirpalov un împrumut în mărime de 5 700 000 lei cu termenul de scadență 17 ianuarie 2017 cu o dobîndă de 14 % anual.

Fiindcă Ivan Chirpalov nu-și execută obligațiile contractuale de achitare a plăților donzilor și ratele la credit, reclamantul solicită încasarea forțată a datoriei.

Prin hotărîrea judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2013 cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul BC ”Investprivatbank” SA în proces de lichidare a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, lichidatorul BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare a declarat apel, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2014 a fost respins apelul declarat de către lichidatorul BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare și menținută fără modificări hotărârea judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2013.

La 15 decembrie 2014 BC "Investprivatbank" SA a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel și hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acestora cu emiterea unei noi decizii, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel nu a aplicat cadrul legal asupra raportului juridic instituit de către părțile contractante. Soluția adoptată nu este fundamentată juridic.

Ivan Chirpalov la 13 martie 2015 a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 01 octombrie 2014 și a fost recepționată de recurrent la 03 noiembrie 2014 (f.d.128). Cererea de recurs, depusă la 15 decembrie 2014, se consideră a fi depusă în termen.

În conformitate cu art.445 alin.(1), lit.b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de către BC "Investprivatbank"SA întemeiat și care urmează să fie admis din următoarele considerente.

La 17 ianuarie 2007 în baza contractului de credit nr. 04-PF-07 BC "Investprivatbank" SA a acordat lui Ivan Chirpalov un credit în mărime de 5 800 000 lei cu o dobândă de 10 % anual pe un termen de 3600 zile, având termenul de scadență 17 ianuarie 2017, dar cu plata dobânzii trimestrial începând cu 01 februarie 2008. (f.d.3-4)

În baza acordului adițional la contractul de credit nr.2 din 24 septembrie 2007, părțile au convenit că începând cu 24 septembrie 2007 dobânda pentru utilizarea creditului constituie 12 % anual. (f.d.5)

La 30 iunie 2008 BC "Investprivatbank" SA a încheiat cu Ivan Chirpalov un acord adițional la contractul de credit din 17 ianuarie 2007, potrivit căruia părțile au convenit ca începând cu 01 ianuarie 2009, dobânda urmează a fi achitată trimestrial, între data de 1 și 10 a primei luni a trimestrului următor. (f.d.5 verso)

Prin acordul adițional nr.4 la contractul de credit din 15 august 2008 a fost modificată valoarea și obiectul contractului de credit nr.04-PF-07 din 17 ianuarie 2007 din suma creditului de 6 900 000 lei în suma de 5 700 000 lei. (f.d.6)

La 30 octombrie 2008 în baza acordului adițional nr.5 la contractul de credit a fost stabilit începând cu 01 noiembrie 2008 perceperea unei dobânzi pentru utilizarea creditului în mărime de 14 % anual. (f.d.6, verso).

Banca Națională a Moldovei prin ordonanța nr. 09-02218/313 din 19 iunie 2009 a dispus retragerea licenței de desfășurare a activităților financiare a BC "Investprivatbank" SA, intentarea procedurii de lichidare și desemnarea în calitate de lichidator pe Ion Ropot. (f.d.11).

Prin ordonanța nr.0902118/368 din 30 noiembrie 2010 începând cu 01 decembrie 2010 lichidator al BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare a fost desemnat Grigorii Olaru. (f.d.13)

Lichidatorul BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare stabilind că debitorul Ivan Chirpalov nu-și onorează obligațiile contractuale cu privire la plata dobânzilor conform graficului unanim aprobat, cât și a ratelor la credit, a expediat debitorului la 30 noiembrie 2012 o somație, prin care a declarat contractul de credit scadent și a solicitat achitarea datoriei restante până la 14 decembrie 2012.

Fiindcă pretenția reclamantului a rămas fără răspuns, lichidatorul BC "Investprivatbank" SA s-a adresat în instanța de judecată, solicitând încasarea datoriei în mod forțat.

Prin hotărârea judecătorească Buiucani din 17 decembrie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2014, acțiunea reclamantului a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Instanțele au concluzionat că împrumutul contractat în baza contractului de credit nr.04-PF-07 din 17 ianuarie 2007 este scadent la 17 ianuarie 2017, iar dobânzile la credit odată cu retragerea licenței băncii nu se calculează.

Instanța de apel și-a fundamentat concluzia de a menține soluția primei instanțe făcând trimitere la art.11, alin.3) și art. art.38⁵ al Legii instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 coraportat la art.84 al Legii insolvenței nr.632-XV din 14 noiembrie 2001 (în vigoare la data retragerii licenței), care prevăd că de la data intrării în vigoare a hotărârii de retragere a licenței, banca este obligată să nu se angajeze în activități financiare, să-și lichideze activele într-un timp cât mai scurt, să înceteze acceptarea depozitelor și să-și onoreze obligațiile. În procesul de lichidare banca rămâne subiectul prezentei legi, ca și în timpul deținerii licenței, în măsura în care este necesar pentru dobândirea și recuperarea activelor, conservarea și lichidarea patrimoniului, inclusiv pentru onorarea obligațiilor și pentru luarea altor măsuri în vederea lichidării băncii. Calcularea penalităților, dobânzilor și a altor plăți aferente datoriilor creditoare ale debitorului se suspendă. Prin urmare, Banca nu a fost în drept începând cu 19 iunie 2009 să calculeze lui Ivan Chirpalov dobânzi și să declare creditul scadent înainte de termen.

Cercetînd în ansamblu constatările instanțelor ierarhic inferioare în raport cu materialele cauzei, colegiul reține că litigiul a fost soluționat incorect din următoarele considerente.

Din prevederile art. 514 Cod civil rezultă că obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 1236 Cod civil prin contractul de credit bancar, o bancă se obligă să pună la dispoziția unei persoane o sumă de bani, iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobînda și alte sume aferente prevăzute de contract.

Contractul de credit reprezintă un act juridic și din momentul semnării acestuia părțile au obligația de a respecta toate drepturile și obligațiile ce rezultă din el.

Din analiza art.1236, alin.3 și art.869 alin.4) Cod civil reiese că dacă debitorul nu plătește dobânda în termen creditorul poate cere restituirea imediată a împrumutului și a dobânzii aferente. Pct.11 al Contractului de credit nr. 04-PF-07 din 17 ianuarie 2007, încheiat între BC "Investprivatbank" SA și Ivan Chirpalov, stipulează că nerespectarea de către împrumutat a obligațiunilor asumate prin contract conferă dreptul băncii de a declara creditul scadent anticipat și plătit cu toate dobânzile aferente.

Articolul 9 în coroborare cu art.513 Cod civil prevede că obligația trebuie executată cu bună-credință. Buna-credință este o cerință legală, potrivit căreia părțile contractante trebuie să-și execute obligațiile asumate astfel încât efectele contractului să corespundă, în cel mai înalt grad, voinței lor reale.

Colegiul largit remarcă că prima instanță și instanța de apel eronat au stabilit că contractul încheiat nu prevede careva grafic de rambursare a creditului sau a dobânzii contractuale.

Din conținutul Capitolului 6, alin.4 al contractului de credit nr.04-PF-07 din 17 ianuarie 2007 rezultă că începând cu 01 februarie 2008, debitorul va achita dobânda contractuală trimestrial, între data de 1 și 10 a primei luni a trimestrului următor. De asemenea s-a stabilit ordinea achitării plăților: în primul rînd dobânda la zi urmată de dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii la zi, dobânda suplimentară pentru utilizarea creditului în contradicție cu scopurile definite de contract, dobânda pentru nerambursarea la scadență a creditului, rata principală a creditului, indiferent de destinația plății indicată în documentul de plată. (f.d.3, verso)

Potrivit contului personal pe numele lui Ivan Chirpalov la situația de 28 noiembrie 2012 cît și din referința anexată la dosar rezultă că ultima achitare la contractul de credit debitorul a efectuat-o la 19 iunie 2009 în sumă de 889213,15 lei, iar datoria la contractul de credit la situația de 28 noiembrie 2012 constituie suma de 5873577,27 lei.

Din considerentele menționate mai sus, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ largit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia despre temeinicia cerințelor invocate în acțiune de către BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare, or debitorul nu-și onorează obligațiile de achitare a dobânzilor asumate prin contractul de credit.

Argumentul instanțelor, precum că la creditul contractat de către Ivan Chirpalov nu se calculează dobînzii în baza art.38⁵ în coroborare cu art. 38⁴ al Legii instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995, este neîntemeiat, ori aceste prevederi sînt aplicabile numai în speța în care banca are calitatea de debitor și nu calitatea de creditor prezentă în litigiul dedus judecătii. Lichidatorul are atribuții depline și exclusive de a conduce, gestiona și controla banca, de a lua orice măsuri în vederea lichidării eficiente și obținerii sumei maxime din vînzarea activelor, inclusiv de a intenta acțiuni în instanța de judecată.

În temeiul celor expuse, instanța de recurs conchide de a admite recursul declarat de BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare, de a casa decizia instanței de apel și hotărîrea instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea înaintată de BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare se admite.

La acest segment, instanța de recurs reține că acțiunea reclamantului este una patrimonială și potrivit Legii taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992, taxa de

stat constituie 3 % din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 270 lei și nu mai mult de 50 000 lei de la persoanele juridice.

Totodată, potrivit art.4, alin.(1), pct.16 al Legii taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 administratorii din oficiu și lichidatorii băncilor în acțiunile legate de lichidarea băncilor sînt scutiți de plata taxei de stat în instanțele judecătorești.

În conformitate cu art.98 alin.(1) CPC cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proportional părții admise din acțiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Astfel, fiindcă acțiunea BC "Investprivatbank" SA în proces de lichidare a fost admisă integral de la Ivan Chirpalov urmează a fi încasată în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 50 000 lei de care a fost scutit de drept reclamantul la depunerea acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Banca Comercială "Investprivatbank" Societate pe Acțiuni în proces de lichidare.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2014 și hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Banca Comercială "Investprivatbank" Societate pe Acțiuni în proces de lichidare împotriva lui Ivan Chirpalov privind încasarea datoriei, cu adoptarea unei noi hotărîri prin care se admite cererea de chemare în judecată depusă de către Banca Comercială "Investprivatbank" Societate pe Acțiuni în proces de lichidare:

Se încasează de la Ivan Chirpalov în beneficiul Băncii Comerciale "Investprivatbank" Societate pe Acțiuni în proces de lichidare suma restantă la contractul de credit nr.04-PF-07 din 17 ianuarie 2007 în mărime de 5 873 577,27 (cinci milioane opt sute șaptezeci și trei mii cinci sute șaptezeci și șapte lei, 27 bani.

Se încasează de la Ivan Chirpalov în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50 000 (cincizeci mii) lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Maria Ghervas